

Sted

E libris
gymnasio Mauritiano Magdeburgensi
a venerabili
Carolo Funk
theol. doctore et gymnasii direttore
a. 1857 hereditate relictis.

G. f. 171.

Unvollst. Ex. = 7c 7937 7K

ONOMACTHPIA

SERENISSIMI PRINCIPIS

AC DOMINI

DOMINI

CAROLI

DVCIS BRVNSVICENSIVM

AC LVNEBVRGENSIVM

PRINCIPIS AC DOMINI NOSTRI

LONGE CLEMENTISSIMI

IN

DVCALI ANNA-SOPHIANEO

A. D. XXVIII. IAN. MDCCCLVI.

HORA MATVTINA NONA

PIE ATQVE RITE CELEBRANDA

INDICAT

PRAEMISSO

SUPPLEMENTO LIBRORVM

L I P S I A E

AB A. MCCCCLXXXI AD A. MCCCXC

I M P R E S S O R V M

M. IO. ARNOLD. BALLENSTEDT,

RECTOR ET INSPECTOR.

HELMSTADII

TYPIB. H. P. D. SCHNORKII

AC AD. TYPOGR.

anno MDCCXL Lipsiae prodit IO. HENR. LEICHT, Philosophiae quondam Prof. P. et morte jam MDCCCL defuncti, Liber de Origine et Incrementis Typographiae Lipsiensis; cui accessit Librorum saeculo XV excusorum ad Maittairei Annales Supplementum. Equidem tum statim Annales Typographiae Lipsiensis, qui Cap. VI. hujus libri continentur, euolui, Augustae aliorumque bibliothecarum forulos excussi, atque notos eosque longe locupletiores annales adornare cepei, e quibus in praesentia tantum libros vel a Clar. LEICHTIO praetermissos, vel ab eo non vivos, cum orbe erudito communicare animum induxi.

Ad Annum igitur MCCCCLXXXI primum referimus

IO. ANNI VITERBIENSIS *Glossam super Apocalipsin de statu Eccles. ab An. salut. praesenti scil. M. CCCC. LXXXI. usque ad finem mundi. Et de preclaro et gloriosissimo triumpho christianorum in Turcos et Maumetanos, quorum sceta et imperium breuiter incipit deficere, ex fundamentis Johannis in Apocalipsi et ex sensu litterali ejusdem apertissimo: cum consonantia ex iudiciis astrorum.* ex Genua, M. CCCC. LXXX. Die XXXI. Mart. in sabbato 2do completum. Impr. Lipsck, Anno sequente, scilicet M. CCCC. LXXXXI in Profeto Michael. in 4.

Primum hic liber locum in iis, qui Lipsiae impressi sunt, apud P. MARCHAND tenet, dans: *Hist. de l'origine et des premiers progrès de l'Imprimerie* p. 74.

Neque minus MAITTAIRE in *Annal. Typogr. T. I. p. 427.* pro libro primo Lipsiae edito habet, I. I. MÜLLER, qui de *Incunabilis Typogr. Lips.* scripsit, auctoritate permotus. Editionem priorem Genuensem A. MCCCCLXXX. F. MAITTAIRE ad annum hunc MCCCCLXXXI. p. 413. adfert. Falluntur vero ORLANDI et GAILLE, qui alium impressionis locum Genzano fabricarunt: item BEVGHEM, qui ex Genua *Gentian* composuit.

Ad A. MCCCCLXXXIV. a MAITTAIRO P. 452. M. ALBICI *Praxis Medendi*, per Marc. Brand impressa, in 4. et BALTHASARIS *Conclusiones XXXIX contra Jo. Hussum pro una specie sacramenti*, referuntur p. 460. nisi forte error, et liber prior idem cum Albici *Traet. de Regimine hominis*; hic vero libris A. MCCCXCIV. adscribendus sit.

Libris A. MCCCCLXXXVII. Lipsiae impressis annumeramus *Benedictionum Librum* in 8. ad cuius calcem: Impr. Lipsck per Dn. Marc. Brandis, A. D. Millef. quadring. octuag. septimo. Vicef. die mens. Aug. Vid. THEOPH. SINCERI *Annal. Litter. de Libris rar. T. III. Norimb. MDCCXXXVI. 8. p. 1.* In (Clar. Hageri) *Buchdruckerkunst und Schriftgießerei* P. I. p. 87. unicus tantum liber per Marc. Brandisium impressus dicitur extare. De Marco vero Brand et *Mauritio Brandisio* quid statuendum sit, ulteriori disquisitioni eruditus relinquimus. Alter liber h. a. editus FLORUS est, in 4. In fine leguntur: *L. Annei flori Epitoma hoc emendatum: Frigidianus Pigbinutius lucensis et Juo Wittigis ere premendum curauerunt. Quod arte sua Conradus Gallicus in opido Lipsckensi perfecit XII. Cal. Jun. A. Sal. M. CCCC. LXXX septimo.* Seruatur in Bibl. Augusta et continet plag.

plag. XIV. *Pighinnius* dedicauit librum ERNESTO, Magd. et Halberst. Eccl. Administratori, D. Sax. Litterae incipiunt: *Cum e magnifica sororis tuae, (MARGARETAE ERNESTI Electoris Fil. HENRICI IUNIORIS, D. Br. et Luneb. Conjugis) nuptiarum pompa redirem in ciuitate Halberstadenis tua (A. MCC CCLXXXVII. d. XXVI. Febr.) biduum variis spectaculis absumpsimus, dumque illic inter deambulandum cum praestantissimo Romanae artis milite IO. de LVPIS, historiarum peritissimo de Veterum militari disciplina differerem, uescio, quomodo in L. Flori mentionem incidimus etc.* Sed hic Delio narratore opus est, ne dubitationum fluctibus demergamur, quis CONR. ille GALLICVS, impressor, FRIDIANVSQUE FIGHNVTIVS, editor, sit? quae rentes. Quodsi de *Conr. Kachelouenii* patria constaret, forte de Gallico argumentari liceret, num idem a patria sic dictus, aliusue sit. Celeb. *BNEMANNVS* in *Notitia scriptorum Artem Typogr. illustrantium* p. 23. in voce Goetze huius quoque Gallici mentionem facit. LEICHIUS VERO p. 141. eum *Conr. Baumgarten* esse conicit.

Sequitur Annus MCCCCLXXXVIII. quo excusos Lipsiae inuenio tres libros, a LEICHO non memoratos. Nimirum *Candidissimum Dominici Mancini Librum de IV. Virtutibus*. Vid. *Hamb. Beyr. A. MDCCXLII.* p. 571. P. LXXI. Item *Epistolas Magni Turce*, in quarum fronte legas *Joh. Maji* epigramma ad lectorem, quod ita sonat:

*Suscipe quisquis uoles tibi sponte sua venientes
Equanimos ciues: magnanimosque duces.
Quidue uide uirtus, animus, sapientia possit,
Et veteres illas nosse quid historias.
Hostibus insurgi aut meritis bene gratia reddi
Debeat aut proeliis quaratione regi.
Ergo age quae magni cursus tibi contulit orbis
Munera Laudini plena fauore lege.*

Exstat editio ista in *Bibl. Augusta*.

Tertius liber *Speculum Saxonicum* est, in cuius fine haec leguntur: *Explicit speculum Saxon. sollicito correctum Impressum et expletum Lyptzigk. Anno Dn. Millef. Quadring. octogesimo octauo die sabbati penultima Aug. F.*

Hanc editionem *Clar. CAERTNERVS* in recentiori editionis huius praefatione, ubi diuersos codices refert, ignorauit. Initio praecedit textus cuiusuis articuli lingua Saxonica inferiori; sequitur versio latina; quam denique excipit glossa idiomate faxoniae Inferioris. Alia editio speculi saxon. eodem anno prodiiit *Stendaliae* in *Vet. Marchia*, in cuius fine leguntur: *Gbedruket to Stendal durch Joachim Westfael in dem LXXXVIII Jare. De Cod. MSC. linguae Sax. infer. conf. M. TOB. ECKARDI Codd. MSS. e Quedlinb. p. 33. et 39.* De Concordantiis in speculum Sax. *Theodorici de Burgsdorf, (l. Bocksdorf)* Lips. P. P. dein *Numburg. Episcopi*, legesit *IO. MART. SCHAMELII Namburgum Litter. T. I. p. 7. 199.* Editiones alias adfert *Celeb. SCHELHORNIVS T. III. p. 134. Amoer. Litter. LEICH. p. 65. Conf. LACKMANN* quoque in *Annal. Typogr. p. 155. de ed. Augustana per sylvan. Othmar.*

A. MCCCCLXXXIX prodiiit Lips. F. *Legalium Titulorum Declaratio*, ex indicio *MAITTAIRII* p. 782. T. I. Item: *VLRICVS MOLITOR DE CONSTANTIA de Lamis et pitbonicis mulieribus. 4.* Erat hic *MOLITOR* studii Papiensis Decret. Doctor et Curiae Constantiensis causarum patronus, qui opusculum hoc, quod plag. 52 absoluit, in modum dialogi conscripsit. Plura vid. apud *FABRICIVM* *Bibl. Med. Latin. L. VIII. et L. XII.* In *Bibl. Aug. ed. A. MCCCXC.* seruat. Junctum cum aliis hoc opus reperitur *HENR. INSTITTORIS* et *IAC. SPRENGERI Malleo maleficarum. Fff. MDLXXXII. 8.*

In libris, qui A. MCCCXC Lipf. expressi sunt typis, non numerantur a Clar. LEICHTO *Computus Norimberg.* forma quadruplici editus. Vid. MAITTAIRE T. I. p. 783. et IOH. de VALZ *Himmelfeste Fundgrub.* cuius mentionem faciunt MULLERVS in *Incunabilis Typogr.* Lipf. p. 9. et MAITTAIRIVS p. 529. Liber iste, in latinum idioma postea translatus, sub titulo *Coelifodinae saepius in utraque lingua exiit*, ut Lipsiae Anno MCCCXC VII. MDIV. X. XV et XVI. *Erfordiae A. MDII. V. Leich.* p. 72. 89. et *Bibl. Francof. Catal.* p. 117. etc. Inter archetypum tamen et Latinam versionem hoc maxime interest, quod haec pluribus verbis conscripta est, quam ille, quippe qui tempore promulgationis Jubilaei et Indulgentiarum per Germaniam sub Raymundo, sedis Apostolicae tunc in Germania legato prodiit. De IOH. PALS, ita enim rectius pronuntiat, vide sis *Centuriam Maderianam Scriptorum insignium* etc. Helmst. MDCLX. 4. ut et Celeb. KAPPI *Naehlese Nürzlicher Reform. Urkunden.* P. IV. p. 424. sqq. ubi quoque de Coelifodina agitur. Ut vero de Coelifodinae hujus argumento constet, adferre illud ex syllabo, sub calcem libri adjecto, ipsis auctoris verbis, licet barbaris, nobis liceat. Totum opus in IV. dispescitur partes: Pars I. continet partim Passionem textualem, omni anno praedicabilem contra quinque vitia quorundam praedicantium eam, et quinque vitia audientium passionem; partim fructus et modos varios meditandi eam. P. II. continet quatuor de cogitationibus, ut: An quis cogitationibus peccare possit etc. P. III. continet quatuor de Morte etc. P. IV. continet VII. confortatiua peccatoris, quae sunt: Immensa Dei bonitas, ineffabilis Christi pias, maternalis B. Virg. caritas, fraternalis omnium sanctorum amicitia, sacramentorum fructuositas, indulgentiarum veritas et Jubilaei copiositas. In unoquoque capite quaestiones nonnullae eruuntur, quas omitimus, et unum decennio primo Annalium Typograph. imponimus, in aliud tempus servantes reliqua.

Restat, ut causam scriptionis hujus indicemus, quae haec est. Iluxit diuina fauente gratia desideratissimus ille dies, qui *Serenissimi Principis ac Domini, Domini CAROLI, Ducis Brunovicensium ac Lüneburgensium Potentissimi, Principis atque Heri Nostri Indulgentissimi Nominis AVGVSTISSIMO* in factis sacer est. Tanti certe PRINCIPIS, tantique *Nominis* splendor, oculis atque mentibus nostris tantopere luxit, ut praeterire hunc diem silentio, religio, immo nefas nobis fuerit. Et quum magnos Principes, quos virtute, non fortuna metiendos iudicat Tullius, non nisi magna decere, admirandos, non nisi admiranda, in CAROLI Patris Patriae Nostri Clementissimi exemplo tamquam in speculo Musae nostrae intueantur, votis quum omnium, tum flagrantissimo pietatis studio, *Tanto* PRINCIPi debito, non alias responderi posse arbitramur, quam si unus atque alter ex coetu nostro in publicum prodeat, bona verba bona haec luce faciat, atque *Magnitudinem* hanc in PRINCIPe Potentissimo, *Dominoque Clementissimo Admirandam* pro ingenio suo praedicet. Facient hoc ex praescripto nostro Juvenes ornatissimi, sedulique in athenaeo nostro auditores, HENRICVS CHRISTIANVS FRICKE, Braunlaga-Blancoburgensis, et FRID. LYDVICVS MÜLLER, Scheningensis uterque Oratione Panegyrica, numeris adstricta; ille quidem Latino; hic Germanico idiomate. Quod reliquum est, omnes bonarum litterarum Patronos, Fautores atque Amicos ea, quia par est, observantia rogo, ut officium illud sanctum et sollemne honorifica praesentia sua ornare, votisque pro *Indulgentissimi PRINCIPIS* incolunitate piis prosequi, non grauentur. P. P. ipso auspiciatissimo CAROLI die, A. R. S. MDCLVI.

78 M 428

Sign. (188) fehlt bzw.
rest. nicht vergeben!

1077

R.40

Unvollst. Ex. = Jc 7937 FK

mpore' meffis.
emnite mortem.
ere laefit,
nenta dolorum,
pientia, fas est :

ONOMACTHPIA

SERENISSIMI PRINCIPIS

AC DOMINI

DOMINI

CAROLI

DVCIS BRVNSVICENSIVM

AC LVNEBVRGENSIVM

PRINCIPIS AC DOMINI NOSTRI

LONGE CLEMENTISSIMI

IN

DVCALI ANNA-SOPHIA NEO

A. D. XXVIII. IAN. MDCCCLVI.

HORA MATVTINA NONA

PIE ATQVE RITE CELEBRANDA

INDICAT

PRAEMISSO

SVPPLEMENTO LIBRORVM

L I P S I A E

AB A. MCCCCCLXXXI AD A. MCCCCXC

I M P R E S S O R V M

M. IO. ARNOLD. BALLENSTEDT,

RECTOR ET INSPECTOR

HELMSTADII

TYPIS E. P. D. SCHNORKII

ACAD. TYFOGR.

AK

